

شهادت روحانی آگاه و مبارز انقلابی «شیخ محمد خیابانی» در تبریز (1338 ق)

شهادت روحانی آگاه و مبارز انقلابی «شیخ محمد خیابانی» در تبریز (1338 ق) ...

شهادت روحانی آگاه و مبارز انقلابی «شیخ محمد خیابانی» در تبریز (1338 ق)

شیخ محمد خیابانی در سال 1297 ق در خامنه از توابع شبستر به دنیا آمد. در ابتدا مدتی به همراه پدر به کار تجارت مشغول بود، اما گرایش روحی به فراگیری علم او را به سلك روحانیت در آورد. شیخ محمد مدارج علمی را به سرعت پیمود و در درس عالی فقه و اصول و هیئت و نجوم شرکت کرد. در محاصره تبریز، وی از ارکان فکری و رهبری مردم بود و با لباس روحانیت و تفنگ بر دوش در سنگرها به دفاع از شهر و ناموس و حیثیت مردم مسلمان در مقابل سپاه متجاوز عین الدوله صدراعظم قاجار پرداخت. پس از خلع محمدعلی شاه از حکومت، از طرف مردم تبریز به مجلس شورای ملی راه یافت، و در کنار افرادی همچون شهید مدرس به دفاع از حقوق مردم قیام کرد. از قاجار کارهای درخشان خیابانی در مجلس دوم، اعتراض شجاعانه و کارساز او علیه اولتیماتوم استعماری دولت تزاری روس بود. اوضاع نابسامان ایران و اخراج نمایندگان آذربایجان از مجلس شورای ملی، شیخ محمد خیابانی را به تشکیل مجلس محلی و قیام مردمی فرا خواند و در 16 رجب 1338 آن را علنی ساخت. در این قیام تبریز از لوٹ حضور خائنان و بیگانگان مزدور پاک شد و زمام امور به دست خیابانی و یارانش افتاد. این قیام پیروزمندانه، پنج ماه ادامه داشت. سرانجام با خیانت مخبرالسلطنه که چهره‌ای موجه و ملی داشت، هواداران و یاران خیابانی به قتل رسیده و یا خلع سلاح شدند. در نهایت بر اثر خیانت برخی مزدوران، شیخ محمد خیابانی در 29 ذی‌الحجه سال 1338 ق (22 شهریور 1299 ش) به شهادت رسید. پیکر وی را در گورستان سید حمزه در تبریز به خاک سپردند. بعدها، این گورستان به مدرسه تبدیل شد و با ویرانی مدرسه، مقبره‌ی خیابانی مظلوم هم از بین رفت.